

ἀργυρόπατος ὁ, ΙΒενιζέλ. Παροιμ. * 103, 168.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πάτος.

Αργυροῦς πυθμήν: Παροιμ.

Ἡ παδέλλα ἐπαινέθη | ἀργυρόπατο πῶς ἔχει

κ' ἢ κουτάλα τσ' ἀπεκρίθη, | ὅπως εἶς' ἐγὼ σὲ ξέρω

(ἐκ τοῦ καυχωμένου δι' ἀνύπαρκτον προτέρημα, μὴ γινόμενου δὲ πιστευτοῦ ὑπὸ τῶν ἄλλων καλῶς γνωριζόντων τὸν κατ' αὐτόν. παδέλλα = τηγάνι).

ἀργυροπέζουλλο τό, Τηλ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πεζούλλι.

Αργυροῦν βάθρον ἢ ὑψωμα: Ἄσμ.

Κάμε μακρὺν κάμε πλατὺ νά παίρηθ' ὅσον νομάτων,
κάμε κι ἀργυροπέζουλλα νά βάλω τ' ἄρματα μου.

ἀργυροπεριχυτός ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀργυροπερεχυτός

Ρόδ. ἀργυροπερέχυτος Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἀργυρος καὶ τοῦ ἐπιθ. * περιχυτός ἢ κατ' εὐθείαν ἐκ τοῦ ρ. περιχύνω, παρ' ὃ καὶ περεχῶ, ὅθεν ὁ τύπ. ἀργυροπερεχυτός. Πβ. τὸ ἀπλοῦν χυτός.

Ὁ δι' ἀργύρου περιεχυμένος, περιεκαλυμμένος, ἢ ὁ λευκός ὡς ὁ ἄργυρος: Ἄσμ.

Ἐχει τὸν λαιμὸ χυτό, | ἀργυροπερεχυτό,

ἔχει στήθη μαρμαρένια, | ὅσον βυζιά μαλαγματένια.

ἀργυροπέταλο τό, Ἡπ. κ.ά. — ΣΖαμπέλ. Ἄσμ. δημοτ. 669.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πέταλο.

Ἀργυροῦν πέταλον τῆς ὀπλῆς τοῦ ἵππου ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Δὲ μπορῶ, μαῦρε, νά πάγω, | τὶ κοντεύω νά πεθάνω,

σῶρε σκάψε μὲ τὰ νύχια, | μὲ τ' ἀργυροπέταλά σου

κ' ἔπαρ' με μὲ τὰ δόντια, | ρίξε με μέσα 'ς τὸ χῶμα

(ταῦτα λέγει ὁ ἐτοιμοθάνατος ἵππεὺς πρὸς τὸν ἵππον του) ΣΖαμπέλ. ἐνθ' ἄν.

ἀργυροπηγή ἢ, Πελοπν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πηγή.

Πηγή ἀργυρᾶ, ἤτοι φρέαρ οἶονεὶ δι' ἀργύρου κατεσκευασμένον: Ἄσμ.

Παίρνει τὸ χρυσολάνο καὶ τ' ἀργυρὸ σκοινάκι

καὶ πάει 'ς τὴν ἀργυροπηγὴ νά πάρῃ κρυὸ νεράκι

(εἰς τὴν λέξιν ταύτην καὶ εἰς παρομοίαν τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι ἀπλῶς κοσμητικόν, ὡς εἶναι καὶ εἰς τὸ ἀργυρὸ σκοινάκι τὸ ἀργυρό. Πβ. καὶ ἀργυρός).

ἀργυροπίρουνο τό, ἰδ. ἀργυρο- (II).

ἀργυροπλεγμένος, ἰδ. ἀργυρο- (I).

ἀργυροπότρηο τό, Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. ποτήρι.

Ἀργυροῦν ποτήριον: Ἄσμ.

Καλῶς τοῖς φίλ' μου ποῦ ῥθανε, καλῶς καὶ τοῖς ἐχτροί μου,
φέρετε τ' ἀργυροπότρηο τοῖς φίλ' μου νά κερᾶσω.

Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀργυροκαύκιν.

ἀργυροπούγγιν τό, Κάρπ. ἀργυροπούγγι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πονγγί.

Βαλάντιον ἀργυροῦν ἢ δι' ἀργύρου πεποικιλμένον: Ἄσμ.

Βγάλλει τ' ἀργυροπούγγιν του κι ἀμέτρητα τοῦ γίει

καὶ παίρνει καὶ τὴν ὁμορφῇ, 'ς τὴν τένταν τὴν καῖζει

(γίει = δίδει, καῖζει = καθίζει).

ἀργυροπουνγιαλάκι τό, ἀμάρτ. ἀργυροδουνγιαλάκι

Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πουνγιαλάκι.

Μαχαίριον τῆς ὁσφύος μετὰ λαβῆς ἀργυρᾶς ἢ δι' ἀργύρου πεποικιλμένης.

ἀργυροπράσινος ἐπίθ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. ἀργυρός καὶ πράσινος.

Ὁ ἀργυροῦφαντος καὶ πράσινος: Ἄσμ.

Θέλεις τ' ἀργυροπράσινα, θέλεις τὰ βελουδένια,

θέλεις τὰ χρυσοῦφанта, θέλεις τὰ καμπουχένια.

ἀργυροπρόσωπο τό, Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρός καὶ τοῦ οὐσ. πρόσωπο.

Πρόσωπον ὠραῖον λάμπον ὡς ὁ ἄργυρος: Ἄσμ.

Κι ἀπῆτις ἦπιε τὸ γαβέ, ἦπιε καὶ τὸ γαπνὸ του,

καὶ στέκοντας τὸ γδάρανε τ' ἀργυροπρόσωπό του

κι ὁδὲ τὸν ἐπογδέρνανε εἰς τὴ δεξιὰ δον χέρα

ἦπαιρνε τοῦ βεζύρ' ὁ γιὸς τὴ μιά δον θυγατέρα.

ἀργυρός ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) ἀργύ-

ρος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀργυρος Ἴων. (Κρήν.)

Κάρπ. Κέρκ. Μακεδ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Πόντ. (Σάντ. Τραπ.)

ἀργυρους Ἡπ. (Ἄρτ. κ.ά.) Μακεδ. ἀργουρός Αἰγιν. ἀρ-

γουρός Αἰγιν. ἀργυρός Ρόδ. ἀρκυρός Κύπρ. ἀρκυρος

Κύπρ. ἀργυρὸς Σκῦρ. Οὐδ. ἀργυρὸν Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀργυρός, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀργυ-

ροῦς. Πβ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,148 καὶ 2,263. Περὶ τοῦ

μεταπλασμοῦ τοῦ οὐδ. ἀργυρὸν ἰδ. ἈνθΠαπαδόπ. ἐν

Ἀθηνᾶ 37 (1925) 169 κέξ. Οἱ παροξύτονοι καὶ προπαρο-

ξύτονοι τύπ. ἐγεννήθησαν διὰ μετρικὸν λόγον, διότι τὸ

ἐπίθ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπαντᾶται εἰς ἄσματα.

1) Ὁ ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένος, ἀργυροῦς (πολλά-

κις ἢ λέξεις μάλιστα εἰς τὰ δημοτικὰ ἄσματα τίθεται ἄνευ

εἰδικῆς κυριολεκτικῆς ἢ μεταφορικῆς σημασίας, ἀλλ' ἀπλῶς

ὡς ἐπιθετικὸν κοσμητικόν, ὡς γῆ ἀργυρῇ, ἀργυρᾶ ριζία, ἀργυρῇ

τσέπη, ἀργυρὸ κλαδάκι κττ.) κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.

Χαλδ. κ.ά.): Ἄσμ.

Τῆς ξένης καὶ τῆς ὀρφανῆς τῆς πολυπικραμένης

ποῦ σοῦ 'χα κούνιες ἀργυρῆς, φασκιῆς μαλαματένιες

Ἀνδρ.

Ἡ μάννα ποῦ σὲ γέννησε χρουσῇ 'ταν ἢ κοιλά τῆς,

μαλαματένιοι οἱ πόνοι τῆς κι ἀργυρὰ τὰ σκαμνιά τῆς

Κρήν.

Ὅντε μὲ κρυφοτάγιζε 'ς τὸ γῦρο τῆς ποδῆς τῆς

καὶ μὲ ἐγλυκοπότιζε μ' ἀργυρὸ ποτηράκι.

Κορσ.

Ἀργυρὸ ξουράφι | καὶ μαλαματένιο,

τραυὰ γάλη γάλη | σὲ γαμπροῦ κεφάλι

Ἡπ. (Ζαγόρ.)

Θελὰ σοῦ στεῖλω, χρουσοφέ, ἕνα δραμάτ' ἀσήμι

νά κάμης γκόλφι τσαὶ σταυρὸ τσ' ἀργυροῦ δαχτυλίδι.

Αἰγιν.

Ἐβγανε τὸ μαχαίρι του ἀπ' ἀργυροῦ φηκάρι

τσαὶ τὸ τσεφάλι τ' ἔκοψε σὰν ἄξο παλληκάρι

αὐτόθ.

Ἐφέραν τὸ χρουσὸν βκιολὶν τθαὶ τ' ἀρκυρον δοξάριν,

μὴν δοξαρκὰν ἐν' ποῦ 'δωσεν τῷ ἢ κόρη ἐλ-λιώθη

Κύπρ.

Ἀφίνω σε χρουσὸν σταυρὸν κι ἀργύρο δαχτυλίδιν

Τραπ. Χαλδ.

Στήνει τους τάβλαν ἀρκυρῇ, ποτήριν τθαὶ τδερνᾶ τους

Κύπρ.

Πάει κ' ἔρται καὶ κεράζ' ἄτον ἄσ' τ' ἀργυρὸν πεγάδιν

Κερασ. Χαλδ.

Οἱ Τοῦρκ' ὄνταν ἐκούρσευαν τὴν Πόλ', τὴ Ρωμανίαν,

ἐπάτ' νανε τὰ ἐγκλησιὰς κ' ἐπαίρ' ναν τὰ εἰκόνας,

ἐπαίρ' νανε χρουσὰ σταυροῦς, ἀργύρα μαστραπάδας

Κερασ.



Γιὰ βάλι τοῦ χιράκι σου 'ς τὴν ἀργυρῇ σακκούλλα,
 ἂν ἔχῃς γρόσια, δῶσι μας, φλουριὰ μὴν τὰ λυπᾶσι
 (ἀργυρῇ σακκούλλα = ἀργυροῦφαντον ἢ δι' ἀργύρου πεποι-
 κιλμένον ἢ πλήρες νομισμάτων βαλάντιον) Μακεδ.

Γιὰ βάλι τοῦ χιράκι σου 'ς τὴν ἀργυρῇ τὴν τζέπη
 (ἀργυρῇ τσέπη = θυλάκιον οἶονε ἀργυροῦν, ἤτοι πλήρες
 νομισμάτων) αὐτόθ.

Κε ἄπλωσε τὰ ξεράδια σου 'ς τὸν ἀργυρό μου κόρφο
 νὰ βρῇς δυὸ κιτρολέιμονα ὅπου μοσκοβαλᾶνε
 (ἀργυρὸς κόρφος = ὁ λευκὸς ὡς ὁ ἀργυρός) *Ηπ.

*Ε γῆς ποῦ πάτιεν ἀργυρῇ, | ἔ τάβλα πῶτρωε χροουῇ,
 τὰ πιάττα - ν - ἀσημένια
 (τὸ ἀργυρῇ γῇ κατ' ἀναλογ. τοῦ τάβλα χροουῇ καὶ πιάττα
 ἀσημένια) Μεγίστ.

*Σ τὸν πύργο μας τὸ σιερό τὸν ἀργυροχτισμένον
 τρὰ παραθύρια θενὰ βρῇς ἀργυροχροουσώμενα
 τῆς μάννας μού 'ναι τὸ χροουσό, τ' ἀργυρο τοῦ κυροῦ μου
 καὶ τ' ὀλομαργαρίταρον εἶναι μοναχικό μου

(σιερός = σιδηροῦς, ἀργυρο παράθυρο καθὼς καὶ χροουσό ἢ
 σημαίνει τὸ στολισμένον δι' ἀργύρου ἢ ἐλέχθη ἀπλῶς διὰ
 τὸ ἀργυροχτισμένον καὶ ἀργυροχροουσώμενα) Κάμπ.

Κόσμε χροουσό, κόσμ' ἀργυρέ, κόσμε μαλαματένια,
 ποιὸς εἶν' ἀπὸν σὲ χάρηκε καὶ ποιὸς θὰ σὲ κερδίση;
 Κρήτ.

*Εκεῖ στέκ' ἕναν κυπαρέσσ' μὲ τ' ἀργυρᾷ ριζία
 (ἐκεῖ στέκεται ἕνα κυπαρίσσι μὲ τὰς ἀργυρᾶς ρίζας) Κερασ.
 Συνών. ἀσημένιος. β) Οὐδ. πληθ. οὐς., ἀργυρᾷ κο-
 σμήματα Θράκ. (Κεσάν.): *Ἀσμ.

Τὴν τριτ' μέρα τῆς Πασκαλιᾶς νὰ βάλῃς τ' ἀργυρᾷ σου.

2) *Ο ἔχων τὴν λευκότητα ἢ τὴν λάμπιν τοῦ ἀργύ-
 ρου Θράκ. — Λεξ. Δημητρ.: *Ἀργυρὸ φεγγάρι Λεξ. Δημητρ.
 *Ἀργυρᾷ νερὰ αὐτόθ. || *Ἀσμ.

Καὶ φάρ'καν τ' ἀργυρᾷ τ'ς βυζιά τὰ ἀσπρογαλατένια
 Θράκ. 3) Μεταφ. ἄριστος, ἐξαιρετος πολλαχ. καὶ Πόντ.
 (Κερασ.): Χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ἄνθρωπος Κερασ. Χρυσέσσα
 καὶ ἀργυρέσσα γυναῖκα αὐτόθ. Χρυσὸν καὶ ἀργυρὸν παιδὶν
 αὐτόθ. || Φρ. Εἶπαν τὰ ξᾶ καὶ τ' ἀργυρᾷ (ἐνν. λόγια, εἰρω-
 νικ. ἐπὶ χονδροειδῶν ἀστείων, βωμολογιῶν) Θεσσ. *Ἀργυρὸ
 τὸ μίλημα καὶ χρυσὸ τὸ στόμα (ἐπὶ λόγων καλῶν ἀνθρώ-
 που ἀγαθοῦ) Πελοπ. (Μεσσ.) *Ἀργυρὸ τὸ μίλημα καὶ χρυσὸ
 τὸ σώπα (ἢ σιωπὴ πολλαχὶς πολυτιμότερα τοῦ λόγου ἔστω
 καὶ καλοῦ) ἄγν. τόπ. Μπήγω τὴν ἀργυρῇ (ἐνν. φωνή, εἰρων.
 ἐπὶ ἰσχυρᾶς φωνῆς) Ἀρχαδ. || *Ἀσμ.

*Εδῶ μᾶς εἶπαν κ' ἤρθαμαν 'ς τὸν ἀργυρὸν ἀφέντη,
 πῶς νὰ τὸν ἀργυρίσουμε καὶ πῶς νὰ τὸν εἰποῦμε;
 *Ηπ.

Κυρὰ χροουῇ, κυρ' ἀργυρῇ, κυρὰ μαλαματένια,
 κυρὰ μ', ὄντα στολίζεσαι καὶ πᾶς 'ς τὴν ἐκκλησιά σου,
 βάνεις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι κύκλο,
 βάνεις καὶ τὸν αὐγερινὸ καθάρειο δαχτυλίδι
 αὐτόθ.

Κόρη χροουῇ, κόρ' ἀργυρῇ, κόρ' ἀρραβωνᾶσμένη
 Κερασ. *Η λ. καὶ ὡς ἐπών. καὶ κύριον ὄν. πολλαχ. Τὸ θηλ.
 *Ἀργυρῇ ὡς κύριον ὄν. πολλαχ. *Η λ. ὡς ἐπών. καὶ μεσν.
 *Υπὸ τὸν τύπ. τ' *Ἀργυροῦ τοπων. Νάξ. (Δαμαρ.) Σίφν.

4) Τὸ θηλ. ἀργυρῇ οὐς., κατ' εὐφημισμὸν ἢ νόσος
 εὐλογία Βιθυν. Συνών. βλογιά.

ἀργυροσελλωμένος ἐπίθ. *Ηπ.

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ σελλωμένος μετοχ.
 τοῦ ρ. σελλώνω.

*Ο φέρων ἐφίππιον ἀργυροῦφαντον ἢ δι' ἀργύρου
 πεποικιλμένον: *Ἀσμ.

*Εδῶ 'χουν χίλια πρόβατα καὶ δυὸ χιλιάδες γίδια,
 ἐδῶ 'χουν χίλια ἄλογα ἀργυροσελλωμένα.

ἀργυροσεντουκάκι τό, Ἰων. (Κρήν.)

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ οὐς. σεντουκάκι.

Κιβωτίδιον ἀργυροῦν: *Ἀσμ.

*Ἀργυροσεντουκάκι μου κί ἀργυροκλειδωμένο,
 ποῦ σ' ἄφηκα μ' ἕνα κλειδί, τώρα σ' εὔρα μὲ δέκα
 (περὶ τῆς μετοχ. ἀργυροκλειδωμένο ἰδ. ἀργυρο-
 κλειδώνω).

ἀργυροσκουφᾶτος ἐπίθ. Νάξ. (*Ἀπύρανθ.)

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς, τοῦ οὐς. σκούφια καὶ τῆς
 παραγωγικῆς καταλ. - ᾶτος.

*Ο φορῶν ἀργυροῦν σκουῖνον: *Ἀσμ.

Τρακόσοι Τοῦρκοι τὴ δραβοῦ γαὶ χίλιοι 'εντισάροι
 καὶ δεκοχτὼ Χανιόπουλλα ὄλ' ἀργυροσκουφᾶτα.

ἀργυρόσπαθο τό, ἰδ. ἀργυρο- (II).

ἀργυροστέφανος ἐπίθ. ΑΒαλαωρ. *Εργα 2,276.

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ οὐς. στεφάνι.

*Ο ἔχων ἀργυροῦν στέφανον, ἐπὶ τῆς σελήνης: Ποίημ.
 Φεγγάρι ἀργυροστέφανο, ποῦ δίδεις φῶς 'ς τὸ φῶς μου.

ἀργυρόστομο τό, ἰδ. ἀργυρο- (II).

ἀργυροτάψι τό, Βιθυν.

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ οὐς. ταψί.

*Ἀργυροῦς δίσκος: *Ἀσμ.

Τὸ χατζαράκι ἔβγαλε, τὴ γεφαλὴ τῆς πῆρε,
 'ς τ' ἀργυροτάψι τό 'βανε, 'ς τὴ δεθερά τό πάει.

ἀργυρότοξος ἐπίθ. Πόντ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀργυρότοξος.

*Ο ἔχων τόξον ἀργυροῦν: *Ἀσμ.

*Ἀς ἔμουν παλληκᾶρι δωδεκάχρονο,
 ἂς εἶχα καὶ τὴν κάλη μ' ἔξ ἑφτάχρονο,
 ἂς εἶχα καὶ σαῖτταν ἀργυρότοξο,
 'ς σὸν οὐρανὸν ἐβγαίν'να, τ' ἄστρα τόξενα.

ἀργυροτσιβωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀργυρουτσιβου-
 μένους Θράκ. (Αἰν.)

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ *τσιβωμένος μετοχ.
 τοῦ ρ. *τσιβώνω < τσιβί.

*Ο καρφωμένος δι' ἀργυρῶν ἤλων: *Ἀσμ.

Βρίσκει τοῖς πόρτις σφαλιχτὲς κί ἀργυρουτσιβουμένις
 κί τὰ παραθυράκια του ἀργυρουκλειδωμένα.

ἀργυροτδορακάτος ἐπίθ. Μακεδ. (Χαλκιδ.)

*Εκ τοῦ οὐς. ἀργυροτδοράκο καὶ τῆς παραγωγικῆς
 καταλ. - ᾶτος.

*Ο ἔχων ἀργυρᾷ ἐνώτια: *Ἀσμ.

Τίνος εἶναι τὰ πρόβατα τ' ἀργυροτδορακάτα;

ἀργυροτδοράκο τό, Μακεδ. (Χαλκιδ.)

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ οὐς. τδοράκι.

*Ενώτιον ἀργυροῦν: *Ἀσμ.

Βγάζει τὰ γιουρτενάκια τῆς καὶ 'ς τὰ σκυλλὰ τὰ βάνει,
 βγάζει τ' ἀργυροτδοράκα τ'ς, 'ς τὰ πρόβατα τὰ βάνει
 (γιουρτενάκια = περιδέραια).

ἀργυροφαλκωνιά ἢ, ἀμάρτ. ἀργυροφαρκωνιά Νάξ.
 (*Ἀπύρανθ.)

*Εκ τοῦ ἐπιθ. ἀργυρὸς καὶ τοῦ οὐς. φαλκωνιά.

*Ωραῖος ἱέραξ: *Ἀσμ.

Ξύπνησε, πετροπέρικα κί ἀργυροφαρκωνιά μου,
 ξύπνησε σὺ ποῦ ρέεσαι ν' ἀκούσῃς τὴ λαλιά μου.

